

Dyscalculieprotocol 2017-2018

Inleiding

Dit protocol geeft inzicht in de afspraken met betrekking tot de dispenserende en compenserende maatregelen voor leerlingen met dyscalculie, voor ouders, docenten en schoolleiding. Het gebruik maken van het dyscalculieprotocol is onderdeel van de totale integrale leerlingenzorg, zoals die is neergelegd in het schoolontwikkelingsplan. Dit als onderdeel van het beleidsplan leerlingbegeleiding.

Omschrijving Dyscalculie

Deskundigen omschrijven dyscalculie als “*een stoornis in het leren die verhindert dat het rekenen een automatisme wordt*”.

Leerlingen met dyscalculie en ernstige rekenproblemen kunnen met een andere aanpak en hulpmiddelen beter laten zien wat zij op rekengebied kunnen.

In het voortgezet onderwijs is het tempo vaak een groot struikelblok voor leerlingen met dyscalculie. Het tempoprobleem breekt hen niet alleen op bij wiskunde, maar ook bij andere vakken als natuurkunde, scheikunde en economie waar moet worden gerekend. Leerlingen met dyscalculie maken vaak rekenfouten en hebben weinig inzicht in getallen.

In de foutenanalyse van leerlingen met dyscalculie worden meestal 4 domeinen gehanteerd.

1. getallen: getalrelaties, hoofdrekenen, oplossingsgericht rekenen, bewerkingen, rekenmachine;
2. denken in verhoudingen: breuken, procenten, verhoudingen;
- 3 meetkunde: geld, tijd, lengte/omtrek, oppervlakte, inhoud, gewicht, temperatuur, meetkunde;
- 4 verbanden: verbanden.

Bij leerlingen met dyscalculie zijn meerdere van bovenstaande domeinen onvoldoende geautomatiseerd.

Daarnaast heeft een leerling vaak moeite om “betekenisloze ” formules te automatiseren.

Doelgroep

- 1 De hieronder beschreven dispenserende en compenserende maatregelen gelden voor leerlingen met een officiële dyscalculieverklaring*.
- 2 Voor de landelijke rekentoetsen mogen leerlingen met een aanwijsbare rekenachterstand, zonder dyscalculieverklaring, gebruik maken van de maatregelen.

Doel

Hoofddoel:

Onderstaande maatregelen zijn bedoeld om de problemen te verminderen die leerlingen met een leer- of ontwikkelingsstoornis ondervinden en om de zelfredzaamheid te bevorderen.

Subdoelen:

- 1 het leerproces op gang houden;
- 2 leerlingen voldoende strategieën aanbieden, zodat zij op hun eigen cognitieve niveau hun schoolloopbaan kunnen afsluiten;
- 3 leerlingen gemotiveerd houden;

*De dyscalculieverklaring is gebaseerd op een onderzoek dat door een daartoe bevoegde psycholoog of orthopedagoog gedaan is. De stoornis mag niet het gevolg zijn van omgevingsfactoren, zoals een tekort aan onderwijs of van onderwijs op een te hoog niveau.

FACILITEITEN IN DE ONDERBOUW

Ondersteunende maatregelen in de praktijk

In overleg met de zorgcoördinator/RT-coördinator kunnen er compenserende en dispenserende maatregelen, conform de wettelijke maatregelen, getroffen worden.

Dit zijn:

1. gebruik maken van visuele ondersteuning, zoals rekenkaarten en kladpapier;
2. gebruik maken van een oplossingsstrategie die een leerling al beheerst;
3. volledige vrijstelling van hoofdrekenen d.m.v. gebruik te maken van een rekenmachine;
4. vermindering dan wel versimpeling van het aantal opgaven bij een toetsen;
5. aangepaste beoordeling van gemaakt werk.

Gebruik maken van visuele ondersteuning → regelkaarten

Een regelkaart is bestemd voor die leerlingen, die moeite hebben met het gebruik van rekenformules en hoofdrekenen.

Werkwijze:

1. Leerling overlegt met vakdocent over het gebruik van de bestaande kaarten, meegenomen uit voorgaande jaren.
2. leerling maakt in overleg met de vakdocent een nieuwe kaart. Docent zet een paraaf ter goedkeuring op de regelkaart.
3. Leerling gaat naar de RT-coördinator en laat de regelkaart op plastificeren.
4. Leerling kan de officiële regelkaart bij een schriftelijke overhoring of proefwerk gebruiken. mits deze aan bovenstaande eisen voldoet en de docent ter plekke toestemming geeft.

Gebruik maken van aanpassing toetsen

Dit kan plaatsvinden door het vermindering en/of versimpeling van het aantal opgaven bij een toetsen

Na het toekennen van deze faciliteit bepaalt de wiskundedocent in overleg met de zorgcoördinator hoe deze maatregel vorm krijgt, daar dit per leerling kan verschillen.

Aangepaste beoordeling van schriftelijk werk door de docent

De docent:

1. beoordeelt dat wat hij wil toetsen. Beoordeel bijv. geen rekenwerk als het om kennis gaat;
2. beoordeel alleen rekenwerk als de leerling gebruik heeft gemaakt van de visuele hulpmiddelen + rekenmachine;
3. beoordeel het vervolg vanuit een rekenfout als deze eerder in het rekenproces gemaakt is;
4. laat de leerling zijn eigen reken-strategie gebruiken en beoordeel deze;
5. beoordeelt liever op het aantal goede items dan op het aantal foute items;
6. laat elk onderdeel zo evenredig mogelijk meetellen in de score, zodat een leerling zijn zwakke kant kan compenseren.

Remedial teaching (Rt-lessen, Leiderdorp)

In alle brugklassen vindt er in het begin van het schooljaar een screening rekenen plaats. Naar aanleiding van deze toetsen wordt geïnventariseerd welke leerlingen in aanmerking komen voor extra begeleiding, vanwege een rekenachterstand.

FACILITEITEN IN DE BOVENBOUW (naar regeling 2016)

De regeling 2016-2017 is in juni 2016 nog niet bekend

Algemene regel

In de bovenbouw kunnen leerlingen t/m het voorexamenjaar gebruik blijven maken van de faciliteiten die zij in de onderbouw aangeboden hebben gekregen.

In de 2 examenjaren zullen, voor alle PTA onderdelen, de maatregelen aangepast worden aan de eindexamenbesluiten. Voor de officiële regelingen zie

https://www.examenblad.nl/document/bijlage-2-bij-cvte-15-01452/2017/f=/Bijlage_2_hulpmiddelen_2017_2e_nadere_vastst_def.pdf

https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-3/2017/f=/brochure_kandidaten_met_een_beperking_VO_2017_defv2.pdf

Gebruik regelkaarten

De door het CvTE vastgestelde of goedgekeurde rekenkaart mag worden gebruikt bij alle examens met rekenwerk.

Gebruik maken van een rekenmachine

Bij centrale examens is de rekenmachine *bij alle opgaven en voor alle kandidaten* toegestaan. Didactische keuzes van scholen kunnen leiden tot een andere vorm van de rekenhulpen. Scholen kunnen hun alternatieven aan het CvTE ter goedkeuring voorleggen via beperking@hetcvte.nl.

Tijdverlenging

Bij *centrale examens* kan een half uur worden toegekend als een dyscalculieverklaring aanwezig is. Dit geldt voor alle vakken waar een rekenvaardigheid wordt verwacht, zoals bijv. wiskunde, natuurkunde, scheikunde, aardrijkskunde, economie.

De rekentoets

De rekentoets zal ook in 2017-2018 niet meetellen in vmbo voor het behalen van een diploma. De rekentoets moet wel door alle eindexamenkandidaten ten minste één keer worden afgelegd om het diploma te kunnen behalen en het cijfer wordt vermeld op de cijferlijst.

Bij de rekentoets kan, eveneens op grond van het Eindexamenbesluit, een aangepaste toets worden geleverd voor leerlingen met dyscalculie of ernstige rekenproblemen. De aanpassing gaat in deze toets verder dan de wijze van toetsing en heeft ook betrekking op een onderdeel van de eisen, te weten de beheersing van geautomatiseerde rekenregels.